

20.

Dobro i radość wynikające ze wspólnie przeżywanych wakacji

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność obserwacji, wyostrzenie zmysłów, zdolność do kontaktu z drugim człowiekiem i przyrodą

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Wychowanie przez wypoczynek i kontakt z drugim człowiekiem, odnowienie i umocnienie przyjaźni

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Konstruktywne i destruktywne wykorzystanie czasu wakacji.
- Wakacje czasem uczenia się bycia ze sobą i dla siebie.
- Wakacje czasem aktywności czy bezczynności?
- Ruch fizyczny i kontakt z przyrodą.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Czas wakacji ma służyć rozwojowi człowieka.
- Czas wakacji jest okazją do wypoczynku, budowania kondycji fizycznej i odnowy duchowej.
- Wakacje są czasem sprzyjającym rozwojowi zainteresowań i zdolności twórczych.
- Czas wolny jest też czasem dla innych.

Zasady

- Aktywnie wykorzystuję czas wakacji, nie popadam w bezczynność i nudę.
- W czasie wakacji mogę popracować nad zadaniami, na które brakowało mi czasu w ciągu roku.
- Ćwiczę swoją wytrwałość, odwagę; aktywnie wypoczywam.
- Wykorzystuję czas wakacji na pogłębienie więzi z przyjaciółmi.
- Unikam komputera, komórki i innych sprzętów elektronicznych.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Czas wakacji służy rozwijaniu twórczej relacji z dzieckiem, poprzez uczestnictwo w jego przeżyciach.
- Należy wspierać młodzież w wyborze zajęć, rozwijaniu pasji i zainteresowań.
- Wczasy ukierunkowane tylko na zaspokajanie przyjemności i doznawanie korzyści przyczyniają się do ugruntowania postaw samolubnych i społecznych.

Zasady

- Troszczyć się o to, by wspólne wyjazdy były okazją do twórczego wysiłku, ciekawych przygód i jednoczących przeżyć, które umacniają więzi międzyludzkie.
- Nie izoluję dziecka od jego rówieśników tylko dlatego, że spędzanie z nim wakacji jest dla mnie bardziej wygodne.
- Pomagam młodemu człowiekowi znaleźć ciekawe zajęcia lub proponuję zadania, które można wykonać w czasie wakacji.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Uczenie postawy solidarności skłania do zainteresowania się potrzebami rówieśników, zwłaszcza z uboższych rodzin.
- Należy uświadamiać uczniom różnicę pomiędzy potrzebą aktywnego spędzania czasu, a jego bezsensownym marnotrawieniem.
- Należy rozmawiać z uczniami o planach na okres wakacji.

Zasady

- Ukazuję uczniom ciekawe i twórcze sposoby na spędzanie wakacji.
- Zachęcam uczniów do wspólnego przeżywania wakacji, podtrzymywania kontaktów i wzajemnej pomocy.
- W miarę możliwości wspomagam uczniów z rodzin zaniedbanych tak, by umożliwić im kreatywne spędzenie czasu wakacji.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Nauczyciel organizuje uczniom konkurs na najlepsze pomysły do zrealizowania w czasie wakacji (np. fotografowanie, szycie, nauka gotowania, wspinaczka górską, poszukiwanie ciekawych miejsc w swojej okolicy), jednocześnie zachęca do podjęcia się tych zadań w grupie lub w towarzystwie osób z klasy. Po wakacjach uczniowie prezentują swoje osiągnięcia: album dokumentujący podjęte zadania, mapkę okolicy sporządzoną przez siebie itp.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Wspólne spędzanie wakacji i ferii zimowych pozwala uczniom zbliżyć się do siebie, lepiej się poznać i zaprzyjaźnić. Zachęcanie młodzieży do spędzania

czasu z rówieśnikami oraz proponowanie konkretnych działań jest sposobem na wyrwanie ich z marazmu, bierności i osamotnienia. Aktywne spędzanie okresu letniego rozwija w młodym człowieku wrażliwość na piękno oraz wpływa na kształtowanie takich cech, jak: odpowiedzialność, wytrwałość, męstwo, samozaparcie.

1.10. ZAGROŻENIA

Bierne przeżywanie wakacji w domu, w izolacji od rówieśników, pogłębia samotność, kompleksy i sprzyja nudzie, może też prowadzić do depresji. Bezczynność rozleniwia, osłabia samokontrolę, sprzyja hołdowaniu nieograniczonej wolności, własnym pomysłom i zachciankom. Rozwój tej tendencji prowadzi do degradacji osoby, nie zaś do odnowienia fizyczno-duchowego młodego człowieka. Egocentryczne i bezmyślne korzystanie z wypoczynku, jest przejawem ignorowania praw natury oraz braku szacunku wobec środowiska. Traktowanie czasu wakacji tylko w kategoriach materialistycznego hedonizmu zubaża osobowość, zamiast wspomagać jej rozwój.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Czas odpoczynku jest bardzo ważny w życiu każdego człowieka. Dzięki niemu zachowujemy dobre samopoczucie fizyczne, psychiczne i społeczne. Niestety, we współczesnym świecie wypoczynek jest ignorowany; żyje się w biegu, a wartość mają kariera i pogoń za pieniędzmi. To powoduje, że brakuje czasu na wszystko. Wydaje się wtedy, że ratunkiem będzie rezygnacja z czasu dla siebie i rodziny, odpoczynku, urlopu. Jeśli więc sami dorośli nie odpoczywają, tym bardziej dzieci i młodzież nie będzie miała pomysłu i nawyku odpoczywania. Małe dziecko ma wykształconą naturalną umiejętność wypoczywania, którą zaburza współczesny tryb życia i zbyt szybko stawiane wymagania. Nie pomagają także szybko rozwijająca się technologia i nieograniczony dostęp do niej młodych ludzi. Zadaniem dorosłych, przede wszystkim rodziców, ale też wychowawców i nauczycieli, jest zapewnienie dziecku równowagi między wysiłkiem a czasem odpoczynku. Młody człowiek powinien umieć wypoczywać. Czym innym jest bowiem wypoczynek, a czym innym nicnierobienie. Dorośli powinni dawać dzieciom przykład oraz organizować wspólnie wolny czas, pamiętając, że na dobry wypoczynek dziecka ma wpływ wiele elementów: sen, bezstresowa zabawa, wysiłek fizyczny i kontakt z przyrodą, kontrolowane nieróbstwo, ograniczenie korzystania z mediów cyfrowych.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Wakacje z duchami to powieść młodzieżowa Adama Bahdaja. Trzech przyjaciół: Paragon, Mandżaro i Perełka, zaproszeni przez panią Lichoniową, ciotkę Perełki, spędzają wakacje w leśniczówce nad jeziorem. W zamku nieopodal leśniczówki dochodzi do serii dziwnych zdarzeń, które są przypisywane duchom. Chłopcy, aby wyjaśnić sprawę, zakładają Klub Młodych Detektywów.

Książka ta znana jest także dzięki nakręconemu w latach siedemdziesiątych serialowi o tym samym tytule. Zarówno książka jak i serial w sposób przystępny prezentują wartości płynące ze wspólnego przeżywania wakacji.

A. Bahdaj, *Wakacje z duchami*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 307-308.

Pewnego razu, na wiosnę, mały Perełka [...] otrzymał od swej ciotki list. Maniuś widzi teraz wyraźnie, jak Perełka wpadł do niego z radosnym okrzykiem: „Hurra! Jedziemy wszyscy nad jezioro!” a potem jak obaj ze- szli na drugie piętro do Felka, którego nazywali Mandżaro, i wszyscy ra- zem czytali z wypiekami na twarzach. [...]

I oto od trzech dni są już u cioci Marii nad jeziorem.

W przedstawionym fragmencie powieści widzimy wybuch radości troj- ga przyjaciół na wieść o tym, że spędzą razem wakacje. Cieszy ich także miejsce, w którym będą przebywać – leśniczówka położona nad jeziorem, w okolicach zamku. Chłopcy są głodni przygód i chcą najwyraźniej ten czas spędzić razem.

Książka choć powstała w latach sześćdziesiątych dwudziestego wieku nie traci na aktualności i może wychowywać. Wtedy młodzi ludzie chętnie spędzali czas na świeżym powietrzu, na łonie natury, bawiąc się z rówieśnika- mi., Współcześnie młodzież woli siedzieć w domach, przy komputerach lub telewizorach. Świat w *realu* wydaje się być mniej pociągający. Młodzież jest roz- leniwiona i nie skora do wysiłku fizycznego i szukania przygód w prawdziwym życiu. Niejednokrotnie jest to wynik postawy dorosłych, przede wszystkim nadopiekuńczych lub zapracowanych rodziców. Trzeba nieustannie stymulo- wać dziecko do odnajdywania dobra i radości ze wspólnego przeżywania waka- cji czy to z rówieśnikami na podwórku, czy to na wczasach z rodziną. Czasem wystarczy jedno zdanie, mała zachęta (tak jak to zrobiła w swoim liście ciotka Perełki pani Lichoniowa, zapraszając chłopców do wspólnego spędzenia wa- kacji), by popchnąć młodzież do aktywnego, wspólnego przeżywania wakacji.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

We współczesnym społeczeństwie, pochłoniętym często przez gorącz- kową aktywność i bardzo konkurencyjnym, w którym dominuje logika produkcji i zysku, nierzadko ze szkodą dla człowieka, jest tym bardziej ko- nieczne, aby każdy mógł korzystać z odpowiednich okresów wypoczyn- ku, pozwalających odzyskać siły i zarazem odnaleźć właściwą równowagę

Jan Paweł II, *Odnaleźć równowagę duchową. Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański*, Castel Gandolfo, 23.07.2000, 2, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/modlitwy/ap_23072000.html [dostęp: 31.07.2021].

duchową. Trzeba mądrze korzystać z wakacji i ferii, aby służyły dobru jednostki i rodziny przez to, że umożliwiają kontakt z przyrodą, zapewniają spokój, dają czas na kultywowanie zgodnego życia rodzinnego, na wartościową lekturę i na zdrowe rozrywki, nade wszystko zaś pozwalają poświęcić się w większej mierze modlitwie, kontemplacji i słuchaniu głosu Bożego.

Powszechna stała się praktyka „weekendu”, rozumianego jako cotygodniowy czas odpoczynku, przeżywanego nieraz z dala od stałego miejsca zamieszkania i związanego często z udziałem w różnych formach aktywności kulturalnej, politycznej lub sportowej, które zwykle są organizowane właśnie w dni świąteczne. Jest to zjawisko społeczne i kulturowe, w którym nie brak z pewnością elementów pozytywnych, jeśli tylko przyczynia się ono, w duchu poszanowania autentycznych wartości, do rozwoju człowieka i do postępu życia społecznego, jako całości. Pozwala ono zaspokoić nie tylko potrzebę odpoczynku, ale także „świętowania” wpisana w ludzką naturę.

DD 4.

Wstrzemięźliwość przeżywana świadomie i w wolności wyzwala nas. Nie jest gorszym życiem, nie jest mniejszą intensywnością, ale całkiem odwrotnie. W istocie tymi, którzy bardziej się rozkoszują i lepiej przeżywają każdą chwilę, są ci, którzy nie chcą wybierać tu i tam, nieustannie poszukując tego, czego nie mają, lecz doświadczają, co oznacza docenienie każdej osoby i każdej rzeczy, uczą się nawiązywać kontakt i potrafią się cieszyć z najprostszych rzeczy. W ten sposób potrafią pomniejszyć niezaspokojone potrzeby i zredukować zmęczenie i niepokój. Można mieć niewiele, a żyć intensywnie, zwłaszcza gdy jesteśmy w stanie odkryć inne przyjemności i odnajdywać satysfakcję w braterskich spotkaniach, usługiwaniu, w realizowaniu swoich charyzmatów, w muzyce i sztuce, w kontakcie z naturą, w modlitwie. Szczęście wymaga umiejętności ograniczenia pewnych potrzeb, które nas ogłuszają, i pozostawiania w ten sposób otwartymi na wiele możliwości, jakie daje nam życie.

LS 223.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Wtedy Apostołowie zebrali się u Jezusa i opowiedzieli Mu wszystko, co działali i czego nauczali. A On rzekł do nich: „Pójdźcie wy sami osobno na pustkowie i wypocznijcie nieco”. Tak wielu bowiem przychodziło i odchodziło, że nawet na posiłek nie mieli czasu. Odpłynęli więc łodzią na pustkowie, osobno. Lecz widziano ich odpływających. Wielu zauważyło to i zbiegli się tam pieszo ze wszystkich miast, a nawet ich wyprzedzili. Gdy Jezus wysiadł, ujrzał wielki tłum. Zlitował się nad nimi, byli bowiem jak owce nie mające pasterza. I zaczął ich nauczać o wielu sprawach. A gdy pora była już późna, przystąpili do Niego uczniowie i rzekli: „Miejsce to jest pustkowie, a pora jest późna. Odpraw ich. Niech idą do okolicznych osiedli i wsi, a kupią sobie coś do jedzenia”. Lecz On im odpowiedział: „Wy dajcie im jeść!”.

Mk 6,30-37.

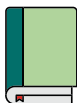
3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Korzystanie z bogactw naturalnych, roślinnych i zwierzęcych świata nie może być oderwane od poszanowania wymagań moralnych. Panowanie nad bytami nieożywionymi i istotami żywymi, jakiego Bóg udzielił człowiekowi, nie jest absolutne; określa je troska o jakość życia bliźniego, także przyszłych pokoleń; domaga się ono religijnego szacunku dla integralności stworzenia.

KKK 2415;
por. CA 37-38.

IV. LITERATURA

- Bahdaj A., *Wakacje z duchami*, cyt. za: A. Klimowicz, M. Derlukiewicz, *Nowe Słowa na start! Podręcznik do języka polskiego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, wyd. Nowa Era, Warszawa 2018, s. 307-308.
- Carroll L., *Alicja w Krainie Czarów*, tłum. A. Marianowicz, wyd. Nasza Księgarnia, Warszawa 2005, s. 6-107.
- «Cudne manowce?». *Kultura czasu wolnego we współczesnym społeczeństwie*, red. W. Muszyński, wyd. Adam Marszałek, Toruń 2008.
- «Czas ukoj nas?». *Jakość życia i czas wolny we współczesnym społeczeństwie*, red. W. Muszyński, wyd. Adam Marszałek, Toruń 2014.
- Czas wolny. Refleksje, dylematy, perspektywy*, red. D. Mroczkowska, wyd. Difin, Warszawa 2011.
- Eriksen T.H., *Tyrania chwili: szybko i wolno płynący czas w erze informacji*, tłum. G. Sokół, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2003.
- Franciszek, *Enc. Laudato si'. W trosce o wspólny dom*, wyd. Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2015.
- Homo kreator czy homo ludens? Nowe formy aktywności i spędzania czasu wolnego*, red. W. Muszyński, M. Sokołowski, wyd. Adam Marszałek, Toruń 2008.
- Jan Paweł II, *Enc. Centesimus annus*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 1, *Encykliki*, Wydawnictwo M, Kraków 2006, s. 399-446.
- Jan Paweł II, *List apostolski Dies Domini do biskupów, kapłanów i wiernych o świętowaniu niedzieli*, w: tegoż, *Dzieła zebrane*, t. 3, *Listy*, Wydawnictwo M, Kraków 2007, s. 450-487.
- Jan Paweł II, *Odnaleźć równowagę duchową. Rozważanie przed modlitwą Anioł Pański*, Castel Gandolfo, 23.07.2000, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/modlitwy/ap_23072000.html [dostęp: 31.07.2021].
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Makowski G., *Świątynia konsumpcji. Geneza i społeczne znaczenie centrum handlowego*, wyd. Trio, Warszawa 2003.
- Maleszka A., *Magiczne drzewo. Czerwone krzesło*, wyd. Znak, Kraków 2015.

«Małe tęsknoty?». *Style życia w czasie wolnym we współczesnym społeczeństwie*, red. W. Muszyński, wyd. Adam Marszałek, Toruń 2009.

Migdał K., *Psychologia czasu wolnego*, wyd. Almamer, Warszawa 2011.

Milian L., *Socjologia czasu wolnego. Wiedza o czynnościach swobodnie wybieranych*, Wydawnictwo Gdańskiej Wyższej Szkoły Administracji, Gdańsk 2010.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.

Popiołek K., Chudzicka-Czupała A., *Czas w życiu człowieka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2010.

Sobol-Kwapińska M., *Życ chwilą? Postawy wobec czasu a poczucie szczęścia*, wyd. KUL, Lublin 2007.

Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 5. Wartość i godność rodziny w nauczaniu Jana Pawła II*, wyd. Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2017.

Struzik Z., *Zeszyt o Bożej Opatrzności nr 6. Dzieciństwo Boże w nauczaniu księdza kardynała Stefana Wyszyńskiego i Jana Pawła II*, wyd. Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2018.

Współczesny człowiek: czas pracy, czas wolny, red. L. Sadovnicova, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2011.

Życie na czas. Perspektywy badawcze postrzegania czasu, red. G. Sędek, S. Bedyńska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

FILM EDUKACYJNY

Dobro i radość wynikająca ze wspólnie przeżywanych wakacji

<https://youtu.be/i8ec2EqJIKc>

